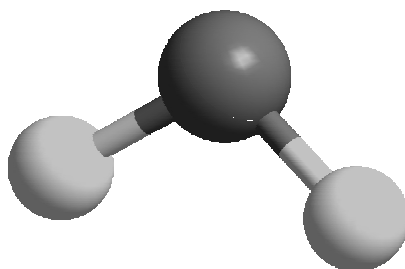

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE

ŠOLSKO TEKMOVANJE IZ ZNANJA KEMIJE ZA
BRONASTE PREGLOVE PLAKETE

Tekmovalne naloge za 1. letnik
11. marec 2013

Predno začnete reševati preizkus znanja, vpišite v tabelo svoje podatke z velikimi tiskanimi črkami.

Ime in priimek: _____
Srednja šola: _____
Kraj: _____
Profesor kemije: _____

Pred vami je deset tekmovalnih nalog iz kemije, ki so različnega tipa. Pri reševanju lahko uporabljate le periodni sistem, ki je priložen in žepno računalo. Naloge rešujte po vrsti. Če vam posamezna naloga dela težave, jo prihranite za konec.

Pri reševanju ne smete uporabljati svinčnika in sredstev za brisanje. Če se zmotite, napako prečrtajte in se poleg podpišite.

Za reševanje tekmovalnih nalog imate na voljo 60 minut.

Veliko uspeha pri reševanju.

Tekmovalne naloge pregledal: _____

Dijak je dosegel _____ točk, kar ustreza _____ %.

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

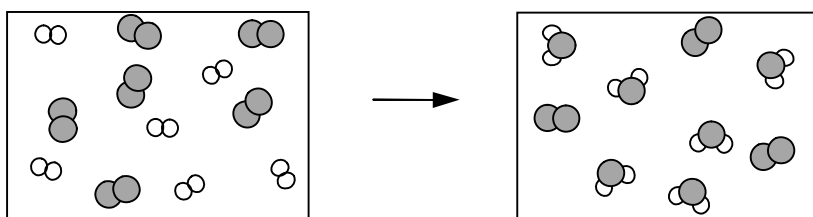
	I 1																VIII 18		
	1 H 1,008	II 2										III 13	IV 14	V 15	VI 16	VII 17	2 He 4,0026	1	
2	3 Li 6,941	4 Be 9,0122											5 B 10,81	6 C 12,011	7 N 14,007	8 O 15,999	9 F 18,998	10 Ne 20,180	2
3	11 Na 22,993	12 Mg 24,305	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 Al 26,982	14 Si 28,085	15 P 30,974	16 S 32,06	17 Cl 35,45	18 Ar 39,948	3
4	19 K 39,093	20 Ca 40,078	21 Sc 44,956	22 Ti 47,867	23 V 50,942	24 Cr 52,996	25 Mn 54,938	26 Fe 55,845	27 Co 58,933	28 Ni 58,693	29 Cu 63,546	30 Zn 65,38	31 Ga 69,723	32 Ge 72,63	33 As 74,922	34 Se 78,95	35 Br 79,904	36 Kr 83,798	4
5	37 Rb 85,463	38 Sr 87,62	39 Y 88,906	40 Zr 91,224	41 Nb 92,906	42 Mo 95,96	43 Tc (98)	44 Ru 101,07	45 Rh 102,91	46 Pd 106,42	47 Ag 107,87	48 Cd 112,41	49 In 114,82	50 Sn 118,71	51 Sb 121,76	52 Te 127,60	53 I 126,90	54 Xe 131,29	5
6	55 Cs 132,91	56 Ba 137,33	57-71 *	72 Hf 178,49	73 Ta 180,95	74 W 183,84	75 Re 186,21	76 Os 190,23	77 Ir 192,22	78 Pt 195,08	79 Au 196,97	80 Hg 200,59	81 Tl 204,38	82 Pb 207,2	83 Bi 208,98	84 Po (209)	85 At (210)	86 Rn (222)	6
7	87 Fr (223)	88 Ra (226)	89-103 #	104 Rf (265)	105 Db (268)	106 Sg (271)	107 Bh (270)	108 Hs (277)	109 Mt (276)	110 Ds (281)	111 Rg (280)	112 Cn (285)	113 Uut (284)	114 Fl (289)	115 Uup (288)	116 Lv (293)	117 Uus (294)	118 Uuo (294)	7

* Lantanoidi	57 La 138,91	58 Ce 140,12	59 Pr 140,91	60 Nd 144,24	61 Pm (145)	62 Sm 150,36	63 Eu 151,96	64 Gd 157,25	65 Tb 158,93	66 Dy 162,50	67 Ho 164,93	68 Er 167,26	69 Tm 168,93	70 Yb 173,05	71 Lu 174,97
# Aktinoidi	89 Ac (227)	90 Th 232,04	91 Pa 231,04	92 U 238,03	93 Np (237)	94 Pu (244)	95 Am (243)	96 Cm (247)	97 Bk (247)	98 Cf (251)	99 Es (252)	100 Fm (257)	101 Md (258)	102 No (259)	103 Lr (262)

1. Pri močnem segrevanju neznane čiste snovi smo dobili dve kemijsko čisti snovi. Kaj lahko sklepamo na osnovi tega podatka?

- A Vsaj eden izmed produktov je element.
 B En produkt je element, drugi pa spojina.
 C Oba produkta sta spojini.
 Č Trdna snov, ki smo jo segrevali, ni element.

2. Shema predstavlja začetno in končno stanje pri neki spremembi.

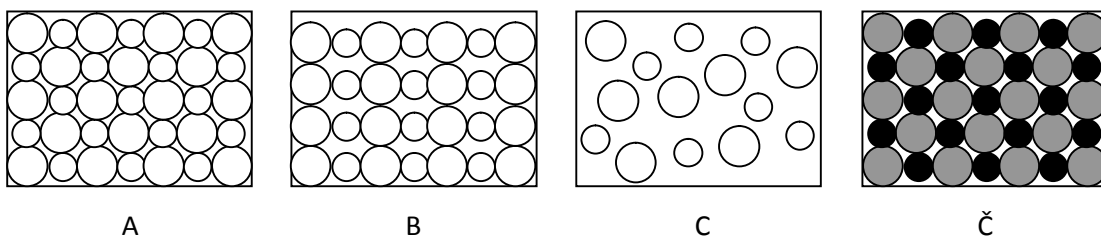
Legenda: reaktant A
 reaktant B

Katere trditve **ne** veljajo?

- a Shema predstavlja fizikalno spremembo.
 b V shemi za končno stanje so le molekule spojin.
 c V shemah za začetno in končno stanje so molekule snovi.
 č Iz shem je razvidno, da iz molekul elementov nastanejo molekule spojine.

Odgovor: _____

3. Element z vrstnim številom 19 reagira z elementom, ki je v VII. skupini in tretji periodi. Pri tem nastane trdna snov. Katera shema pravilno ponazarja porazdelitev delcev v nastali spojini?

Legenda:

Cl^- Br^- K^+ Na^+

4. Katere ugotovitve veljajo za periodni sistem elementov?

- a Atomi elementov iste skupine periodnega sistema imajo enako število valenčnih elektronov.
- b V isti periodi periodnega sistema imajo atomi elementov enako število lupin.
- c Elementi iste skupine periodnega imajo vse lastnosti enake.
- č Na istem mestu v periodnem sistemu je lahko element, katerega atomi imajo enako število protonov in različno število nevtronov.

Odgovor: _____

5. Primerjajte porazdelitve elektronov po orbitalah v atomih elementov

Element	Porazdelitev elektronov po orbitalah
A	$1s^2 2s^2 2p^6 3s^1$
Č	$1s^2 2s^2 2p^5$
D	$1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^1$
E	$1s^2 2s^2 2p^6$

Odgovorite na vprašanja.

5.1 Kateri element bo tvoril ione z nabojem 3+ ? _____

5.2 Kateri element bo tvoril ione z nabojem 1– ? _____

5.3 Kateri element ne bo tvoril ionov? _____

6. Kateri delec ima najmanj elektronov?

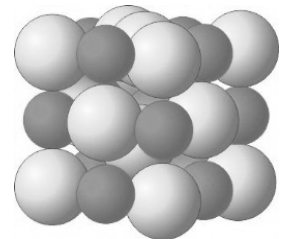
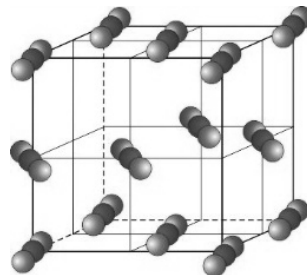
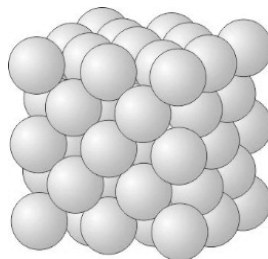
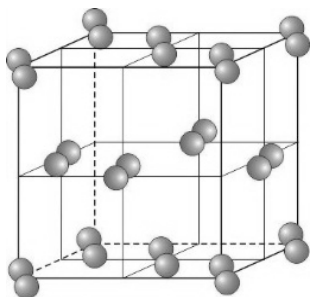
- A Natrijev ion Na^+ .
- B Oksidni ion O^{2-} .
- C Fluorov atom F.
- Č Aluminijev ion Al^{3+} .

7. Napišite strukturne formule molekule berilijevega diklorida, ogljikovega dioksida in vodikov cianid. V formulah označite nevezne elektronske pare in opredelite molekulo kot polarno ali nepolarno.

	berilijev diklorid	ogljikov dioksid	vodikov cianid
strukturna formula molekule			
polarnost molekule			

8. Prikazane so osnovne celice štirih snovi v trdnem stanju: natrijev klorid, jod, ogljikov dioksid in aluminij.

- 8.1 Pod vsak model zapišite formulo ustrezne snovi.

_____

_____

_____

_____

- 8.2 Zapišite vrsto osnovne celice, s katero lahko opišemo kristal joda.

_____

- 8.3 Kaj so osnovni gradniki trdnega natrijevega klorida?

_____

9. Na osnovi položaja elementov v periodnem sistemu sklepaj, kateri element v posameznem paru ima večjo prvo ionizacijsko energijo.

9.1 arzen in antimon _____

9.2 aluminij in žveplo _____

9.3 fluor in klor _____

10. Pripisite k snovem tiste sile, ki so prevladujoče med njihovimi molekulami.

	Snov	Sile med delci
10.1	jod	
10.2	vodikov klorid	
10.3	amoniak	
10.4	helij	